

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Tomáš Petru: Jago a preman – kontroverzní hrdinové indonéské historie. FF UK, Praha 2008, 172 str.

Indonésistika s akcenty historiografickými, filologickými, etnologickými, sociálně-antropologickými i jinými se v České republice začíná dynamicky rozvíjet, i když se na filozofické fakultě Univerzity Karlovy zároveň ocitá v jistých turbulencích. V posledních letech končí doktorandské studium poměrně silné ročníky indonésistů. Ukazuje se, že interdisciplinárnost v této vědní oblasti, jakož i terénní výzkum mohou přinést zajímavé a přínosné výsledky. Svědčí o tom například nedávno obhájená disertace Marianny Pfliegerové o kultuře Minangkabau v zrcadle divadelních her randai.

Provést charakteristiku určitého mimoevropského regionu nebo etnika jen na základě odborné četby znamená velmi obtížný úkol. Kolega Tomáš Petru měl situaci poněkud usnadněnou tím, že prováděl určitý terénní výzkum na Jávě, jehož výsledky spíše nepřímo včlenil do své disertační práce. Dlouhodobé pobyty autora práce nebyly přímo zaměřeny na výzkum problematiky jagů a premanů, avšak splnily účel, pokud jde o poznání prostředí a stylu života na Jávě (například fungování neoficiálních struktur společnosti).

Především je třeba vysoce hodnotit výstižné vymezení předmětu práce, jakož i výzkumných otázek a cílů. Tomáš Petru se ve svém důkladném pojednání věnuje určitým historickým, sociálním a politickým aspektům kooperace kriminálních a polokriminálních postav s vládnoucími elitami v indonéských dějinách. Pozoruhodný je výklad tzv. jago a premana jako speciální historické, sociálně-antropologické či sociologické kategorie, jakož i strukturujícího principu javánské společnosti.

Vzájemnou kombinací limitovaného terénního výzkumu a odborné literatury vznikla materiálově a teoreticky obsažná disertační práce, která je vhodně členěna do čtyř kapitol. Časově autor zabírá období starších indonéských dějin od 13. do 17. století, dále etapu nizozemského koloniálního státu po roce 1830 a výrazné stránky indonéských dějin ve 20. století (japonská okupace 1942 – 1945 a indonéská revoluce 1945 – 1949), konečně pak moderní dějiny. Cenné poznatky autor shromáždil k sociálním a politickým změnám, ovlivněným holandskou kolonizací a také politickými událostmi od poloviny šedesátých let 20. století dosud (Orde Baru). Dále postihl post-suhartovskou transformaci indonéské společnosti po roce 1997. Pozoruhodné jsou autorovy úvahy o indonéské současnosti právě z tohoto aspektu.

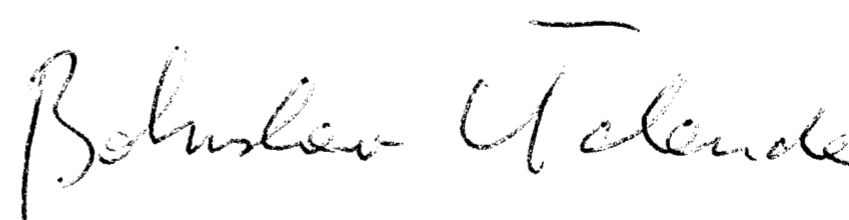
Předložená práce je bibliograficky vhodně podložena. Obsahuje reprezentativní zdroje monografické, encyklopedické a masmediální (noviny, časopisy, internet). Námětem do diskuse může být poznámka, že autor mohl provést alespoň v jedné kapitole nebo v úvodu menší komparaci se sousedními areály (například s Filipíny, Malajsií apod.), popřípadě i v rámci kontinentů (například banditismus jako politická participace v Latinské Americe). Tak by mohl být indonéský (javánský) banditismus zasazen do širšího kontextu a mohlo by se pak výrazněji uvažovat o tom, co je v případě tohoto fenoménu obecné a co specifické jen pro uvedenou oblast. Dále lze posoudit, zda by se do tohoto rámce nehodil také nizozemský indonésista a sociální antropolog Peter J. M. Nas.

Jinak k pojetí a provedení práce nemám jako oponent meritorní výhrady ani závažné připomínky. Shora uvedené náměty nemají vliv na výsledný příznivý dojem z disertace. Kolega Petru se ve své vědecké činnosti zařazuje k výrazným badatelům nejen v oblasti indonéstiky, ale také politické antropologie, antropologie státu i antropologie zločinu. Přínosné je zároveň to, že se mu podařilo zvládnout náročné téma studia mimoevropských společností. Disertační práce je velmi aktuální, neboť řeší rovněž problematiku militarizace a policionalizace společností (odvozeno od slova policie). Přispívá k poznání forem kolektivního násilí a dohledu.

Celkově lze konstatovat, že Tomáš Petru ve své disertační práci osvědčil schopnost získat relevantní údaje ke zvolené problematice. Prokázal, že je schopen na přijatelné úrovni teoreticky pracovat v příslušné oblasti studia a že umí získané poznatky interpretovat. Předložená práce je pečlivě provedena jak po stránce metodologické a teoretické, tak i praktické. Stylisticky je text velmi dobře zvládnut; je přehledný a čtivý. Je z něho patrné mimo jiné velké zaujetí pro zvolený předmět studia.

Závěr: Protože Tomáš Petru podal výborný badatelský výkon, práci lze přijmout jako vhodný podklad pro jednání komise, které by mělo vést k přiznání titulu Ph.D.

V Praze dne 10. května 2008



Doc.PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.